

ΧΑΡΙΣΙΟΣ Κ. ΜΠΟΥΝΤΟΥΛΑΣ MD., Dr. Hon.
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ – ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ
(ΟΜΟΤΙΜΟΣ), ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ (αντ.μελ)
ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ
ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΙΑΤΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΑΘΗΝΩΝ

Ο κ. Χαρίσιος Μπουντούλας γεννήθηκε στο Βελβεντό Κοζάνης τον Νοέμβριο του 1935, από αγροτική οικογένεια. Τις εγκύκλιες σπουδές του τις πραγματοποίησε στη γενέθλια κωμόπολη και την Κοζάνη. Το 1953 αποφοίτησε από το Γυμνάσιο και την ίδια χρονιά εισήχθη στη Στρατιωτική Ιατρική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Το 1959 έλαβε το πτυχίο από την Ιατρική Σχολή του ΑΠΘ και το δίπλωμα αποφοίτησης από τη Στρατιωτική Ιατρική Σχολή. Υπηρέτησε στα Στρατιωτικά Νοσοκομεία 401 (Αθήνα) και 424 (Θεσσαλονίκη) για 18 μήνες και στη συνέχεια ως Διοικητής Λόχου Υγειονομικού Συντάγματος Πεζικού στην Κοζάνη. Κατόπιν εξετάσεων έλαβε άδεια από τη Διεύθυνση Υγειονομικού για την απόκτηση ειδικότητας το 1962. Από το Στρατό αποστρατεύτηκε το 1967 για λόγους υγείας.

Η σύζυγός του Όλγα είναι δερματολόγος και Clinical Associate Professor στο Ohio State University. Έχουν δύο παιδιά, τη Σοφία, ενδοκρινολόγο, και τον Κωνσταντίνο, επεμβατικό καρδιολόγο, Assistant Professor στο Ohio State University. Έχουν τρία εγγόνια από τη Σοφία και ένα από τον Κωνσταντίνο από τον οποίο αναμένουν και δεύτερο εγγόνι. Σε ολόκληρη τη διάρκεια της επαγγελματικής και ακαδημαϊκής του σταδιοδρομίας ο κ. Μπουντούλας είχε πάντοτε την αμέριστη και συνεχή υποστήριξη της οικογένειάς του.

Η ακαδημαϊκή του σταδιοδρομία άρχισε στην Α΄ Παθολογική Κλινική του ΑΠΘ, την οποία διηύθυνε ο αείμνηστος Καθηγητής Δ. Βαλτής. Εκεί έλαβε την ειδικότητα της Παθολογίας και της Καρδιολογίας, το διδακτορικό του δίπλωμα και την πρώτη του θέση ως στέλεχος της (1962-1970). Αφού μετεκπαιδεύτηκε με υποτροφία στο Ohio State University για δύομιση χρόνια περίπου (1970-1973), επέστρεψε στην Α΄ Παθολογική Κλινική του ΑΠΘ, όπου

και παρέμεινε ως το τέλος του 1974. Μετά το θάνατο του Καθηγητή Βαλτή, έφυγε το 1975 για τις ΗΠΑ, μετά από πρόσκληση του Ohio State University, όπου, μετά από σκληρή εργασία, κατάφερε να κερδίσει σταδιακά και σε εξαιρετικά σύντομο χρονικό διάστημα (σε πέντε χρόνια) όλες τις ακαδημαϊκές βαθμίδες (από Assistant Professor σε Full Professor). Από το 1980 ως το 1982 διετέλεσε Καθηγητής Παθολογίας-Καρδιολογίας στο Wayne State University στο Michigan, από το 1982 ως το 2002 Καθηγητής Παθολογίας – Καρδιολογίας στο Ohio State University και από το 1984 ως το 2002 Καθηγητής Φαρμακευτικής στο ίδιο Πανεπιστήμιο.

Στη συνέχεια, καλείται από την Ακαδημία Αθηνών να αναλάβει τη διεύθυνση του Κέντρου Κλινικής Έρευνας, στο ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το οποίο μόλις είχε ιδρυθεί. Στο ίδρυμα αυτό ήταν επίσης και Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου από το 2002 ως το 2008, και από το 2009 είναι επίτιμος πρόεδρος του. Παράλληλα είναι και Καθηγητής-συνεργαζόμενος ερευνητής στο ίδιο ίδρυμα. Από τον Ιανουάριο του 2005 ως τον Ιανουάριο του 2007 χρημάτισε Πρόεδρος της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας.

Ο κ. Μπουντούλας έχει προπολλού αναγνωριστεί ως άριστος κλινικός καρδιολόγος, χαρισματικός και ενεργός δάσκαλος και δημιουργικός ερευνητής. Δεν είναι τυχαίο ότι όχι μόνο ασθενείς, αλλά και ιατροί από πολλά μέρη των ΗΠΑ και της Ελλάδας ζητούν τη γνώμη του σε ειδικές ή δύσκολες περιπτώσεις. Ούτε ότι έχει καταγραφεί, ως αναγνώριση των γνώσεων, της εμπειρίας του, των μελετών του, αλλά και του Ιπποκρατείου ήθους του, στον κατάλογο των διακεκριμένων ιατρών των ΗΠΑ.

Συμμετέχει ενεργά για δεκαετίες στη διδασκαλία και καθοδήγηση φοιτητών της Ιατρικής και ιατρών, μεταλαμπαδεύοντας τις γνώσεις του και την εμπειρία του. Με τον καθηγητή Charles Wooley ίδρυσαν εργαστήριο που αποτελεί πρότυπο για τη διδασκαλία καρδιαγγειακών νοσημάτων και την επίλυση διαγνωστικών και θεραπευτικών προβλημάτων με το συνδυασμό κλινικής εξέτασης και σύγχρονης τεχνολογίας. Σημαντικό είναι ότι έχει διδάξει και συνεχίζει να διδάσκει χιλιάδες φοιτητών και ιατρών που δεν τους έχει δει ποτέ, σε όλο τον κόσμο, με τα βιβλία που έχει εκδώσει και τα κεφάλαια που έχει γράψει σε πολλά διδακτικά βιβλία.

Το ερευνητικό – συγγραφικό του έργο είναι εντυπωσιακό. Έχει συνολικά πάνω από 600 δημοσιεύσεις (χωρίς να υπολογιστούν τα Abstracts) σε 8 γλώσσες. Επίσης έχει δώσει περισσότερες από 700 διαλέξεις σε Ιατρικές Σχολές, ακαδημαϊκά κέντρα και εθνικές ή διεθνείς επιστημονικές συναντήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Έχει εκδώσει ή συνεκδώσει 25 βιβλία/μονογραφίες σε 3 γλώσσες και έχει συνεργαστεί με περισσότερους από 150 επιστήμονες διεθνούς κύρους για την έκδοση των βιβλίων του. Έχει γράψει πάνω από 200 κεφάλαια σε πολλά διδακτικά βιβλία. Θα λέγαμε μάλιστα ότι ανήκει στην ολιγάριθμη ομάδα των καρδιολόγων που έχει δημοσιεύσει κεφάλαια στα θεωρούμενα, παγκοσμίως, ως κλασικά εγχειρίδια της Καρδιολογίας, όπως π.χ. στα *The Heart* (Hurst, σχεδόν για 30 χρόνια σε 7 εκδόσεις), *Heart Diseases* (Braunwald, για 10 χρόνια σε 2 εκδόσεις), *Heart Diseases in Infants, Children and Adolescents* (Moss and Adams, για 15 χρόνια σε 3 εκδόσεις), *American College of Cardiology Self Assessment Program* (για 20 χρόνια σε 7 εκδόσεις), *Current Therapy* (για 25 χρόνια σε 5 εκδόσεις) κ.ά.

Είναι ένας από τους λίγους ερευνητές που έχει ασχοληθεί εκτεταμένα με την κλινική, μεταφραστική, πειραματική και βασική έρευνα, ένα σπάνιο πια προσόν στη σημερινή ιατρική ακαδημαϊκή πραγματικότητα. Έχει δημοσιεύσει σχεδόν σε όλα τα περιοδικά που ασχολούνται με καρδιαγγειακές παθήσεις, από το *Circulation* ως το *Journal of Clinical Investigation* και το *Nature Genetics*. Εξάλλου, έχει διατελέσει και ο ίδιος εκδότης, αναπληρωτής εκδότης, μέλος συντακτικής επιτροπής ή κριτής σε περισσότερα από 50 επιστημονικά περιοδικά (ως κριτής βιβλίου έχει συνεργαστεί με το *New England Journal of Medicine*). Έχει διατελέσει πρόεδρος της *Laenec Society* της *American Heart Association*, και μέλος της εκτελεστικής επιτροπής της ίδιας εταιρείας στην *Κλινική Καρδιολογία*, της διεθνούς επιτροπής του *American College of Cardiology*, του διοικητικού συμβουλίου της *International Society of Noninvasive Cardiology* και πολλών άλλων επιστημονικών εταιρειών και οργανώσεων. Γενικά, η επιστημονική και ακαδημαϊκή διαδρομή του κ.Μπουντούλα μπορεί να χαρακτηριστεί ως εντυπωσιακή. Και δεν είναι τυχαία τα εγκωμιαστικότερα σχόλια που έχουν κάνει για τον άνθρωπο και το έργο του διακεκριμένοι ξένοι ειδικοί επιστήμονες και σοβαρά επιστημονικά έντυπα, όπως π.χ. ο Καθηγητής *Richard Lewis*, πρώην πρόεδρος του *American College of Cardiology* (“His wit, generosity, kindness, loyalty and respect have

make him an institution at our Medical Center”) ή το New England Journal of Medicine (1993, 3 Σεπτεμβρίου, σελίδα 737, όπου ο κ. Μπουντούλας χαρακτηρίζεται ως “one of the Renaissance people of Cardiology”).

Για την προσφορά του στην Ιατρική και για το γενικότερο κοινωνικό του έργο, στον κύριο Μπουντούλα έχουν συναπονεμηθεί ο τίτλος του Επίτιμου Διδάκτορα από διάφορες Ιατρικές Σχολές, αλλά και πολλά βραβεία και τιμητικές διακρίσεις από επιστημονικές και άλλες οργανώσεις σε πολλά μέρη του κόσμου. Το 1998 εξελέγη Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών στον τομέα Ιατρικής και Φαρμακολογίας, ως Έλληνας επιστήμονας του εξωτερικού.

Η διεθνής αναγνώριση δεν άλλαξε την προσωπικότητα του Καθηγητή Μπουντούλα, με τη σεμνότητα και το αίσθημα του καθήκοντος απέναντι στην πατρίδα και τον άνθρωπο να παραμένουν γι’ αυτόν σταθερές και απαραβίαστες αξίες. Εξάλλου ο κ.Μπουντούλας, μη λησμονώντας τις ρίζες του, αφιέρωσε μεγάλο μέρος του χρόνου του στην πρόοδο της ελληνικής ιατρικής επιστήμης. Σε όλη τη διάρκεια της παραμονής του στην Αμερική διατήρησε στενούς φιλικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς δεσμούς με την ελληνική ιατρική κοινότητα, ταξιδεύοντας πολλές φορές το χρόνο στην Ελλάδα για να οργανώσει ερευνητικά πρωτόκολλα, να συμμετάσχει σε συνέδρια και σεμινάρια και να δώσει διαλέξεις. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι όταν πριν από λίγα χρόνια αποφάσισε να διεκδικήσει τη θέση του προέδρου της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας, η πανηγυρική του εκλογή φάνηκε σε όλους απόλυτα φυσιολογική, παρά την πολύχρονη παραμονή του στην Αμερική.

Στην κλινική του καθηγητή Βαλτή, της οποίας υπήρξε ένα από τα κύρια στελέχη, οργάνωσε την πρώτη στεφανιαία μονάδα το 1973, ενώ την ίδια χρονιά πραγματοποίησε τις πρώτες στεφανιογραφίες και ηλεκτροφυσιολογικές μελέτες στη Θεσσαλονίκη. Σημαντική ήταν η συμβολή του στην έναρξη της χειρουργικής επαναιμάτωσης του μυοκαρδίου (bypass) στη Θεσσαλονίκη που πραγματοποιήθηκε από τον καθηγητή Δ. Λαζαρίδη το 1973. Επίσης, υπήρξε ένας από τους πρωτεργάτες στην πρώτη επιτυχή μεταμόσχευση νεφρού που πραγματοποιήθηκε το 1968 στην Ελλάδα, από τους Καθηγητές Τούντα και Βαλτή. Με τον καθηγητή του συνέγραψε το κεφάλαιο του κυκλοφορικού συστήματος στο βιβλίο Εσωτερικής Παθολογίας

του Δ.Βαλτή. Το βιβλίο αυτό απετέλεσε τη βάση για την εκπαίδευση των φοιτητών της Ιατρικής, των ειδικευομένων και ιατρών για τουλάχιστον μία δεκαπενταετία, και ήταν ουσιαστικό βοήθημα για τις εξετάσεις του ECFMG, απαραίτητες για την άσκηση της ιατρικής στην Αμερική.

Το 1991, μετά από πρότασή του στον Καθηγητή Π. Τούτουζα, συνεκδίδουν το πρώτο βιβλίο Καρδιολογίας στην Ελλάδα, με πολλούς συγγραφείς. Εκτός από την εκπαίδευση, ένας από τους σκοπούς του βιβλίου ήταν να φέρει σε επαφή και συνεργασία τους Έλληνες καρδιολόγους της Διασποράς με τους ομότεχούς τους στην Ελλάδα. Περισσότεροι από 90 Έλληνες καρδιολόγοι από όλα τα μέρη του κόσμου έχουν συμβάλει με κεφάλαια στο βιβλίο. Το βιβλίο επανεκδόθηκε το 2001, σε συνεργασία με τους καθηγητές Χ. Στεφανάδη και Π. Τούτουζα. Με τον καθηγητή Π. Γκελερή έχει εκδώσει τη μονογραφία «Στεφανιαία Νόσος» το 1985, με δεύτερη και τρίτη έκδοση το 1990 και 2010 αντίστοιχα.

Ως πρόεδρος της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας οργάνωσε μετεκπαιδευτικά σεμινάρια για τους ειδικευόμενους στην Καρδιολογία όλης της Ελλάδας. Σκοπός των σεμιναρίων ήταν και εξακολουθεί να είναι η επιμόρφωση των ειδικευόμενων Ελλήνων καρδιολόγων να είναι ομοιόμορφη τουλάχιστον σε θεωρητικό επίπεδο, και τα μαθήματα αυτά να αποτελέσουν τη βάση για ενιαίο πρόγραμμα εκπαίδευσης Καρδιολογίας στην Ελλάδα και ενδεχομένως στην Ευρώπη, κατά τα Αμερικανικά πρότυπα. Τα μαθήματα αυτά αποβλέπουν επίσης να φέρουν σε επαφή τους ειδικευόμενους με καθιερωμένους καρδιολόγους που διδάσκουν στα σεμινάρια. Η ύλη των δύο πρώτων ετών έχει δημοσιευτεί και διανεμηθεί σε όλους τους Έλληνες καρδιολόγους. Αυτά συνεχίζονται με μεγάλη επιτυχία. Επί της προεδρίας του, το Hellenic Journal of Cardiology, επίσημο περιοδικό της Ελληνικής Καρδιολογικής Εταιρείας, συμπεριλήφθηκε στο Index Medicus. Επίσης έχει οργανώσει πολλά διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα με ειδική θεματολογία, στα οποία έλαβαν μέρος διεθνείς προσωπικότητες που έχουν κάνει πρωτοποριακή δουλειά σε ποικίλους τομείς της καρδιολογικής επιστήμης.

Από τη θέση του Διευθυντή του Κέντρου Κλινικής Έρευνας και του Προέδρου του Επιστημονικού Συμβουλίου έχει συμβάλει στην ανάπτυξη του ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, το οποίο, μέσα σε λίγα χρόνια (2002-2008) έχει καταστεί ένα από τα καλύτερα ερευνητικά

κέντρα της Ευρώπης. Συγχρόνως έχει αναπτύξει στενή συνεργασία με τις περισσότερες καρδιολογικές Κλινικής της χώρας (πανεπιστημιακές και μη).

Τέλος, θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι ο κ. Μπουντούλας είχε καταρτίσει ιδικό πρόγραμμα μετεκπαίδευσης Ελλήνων ιατρών στις ΗΠΑ. Κοντά του είχαν μετεκπαιδευτεί πολλοί Έλληνες καρδιολόγοι, από τους οποίους αρκετοί είναι σήμερα κορυφαίοι στην καρδιολογία στην Ελλάδα, διευθυντές καρδιολογικών κλινικών, διακεκριμένα μέλη του διδακτικού προσωπικού στις Ιατρικές Σχολές της χώρας και στελέχη σε διοικητικές θέσεις επιστημονικών εταιρειών.

Ο κ. Μπουντούλας, θερμός πατριώτης, δεν συμμετείχε μόνο ενεργά στις δημόσιες εκδηλώσεις για την προβολή των ελληνικών εθνικών ζητημάτων. Ήταν από τους πρωτεργάτες της ίδρυσης ειδικών θεσμών και φορέων, όπως π.χ. του προγράμματος των Νεοελληνικών Σπουδών (Modern Greek Studies) στο πανεπιστήμιο του Ohio, καθώς και της οργάνωσης «Μακεδονική Εστία» στην πρωτεύουσα της ίδιας Πολιτείας, με αποστολή την ενημέρωση του αμερικανικού κοινού και των αντιπροσώπων του σε καίρια εθνικά θέματα της Ελλάδας.

Συμπερασματικά, ο κ. Μπουντούλας είχε μια αξιοσημείωτη σταδιοδρομία σε διάφορες Ιατρικές Σχολές και Ακαδημαϊκά Κέντρα και στις δύο πλευρές του Ατλαντικού και έχει αναγνωρισθεί ως άριστος κλινικός ιατρός, χαρισματικός δάσκαλος και δημιουργικός ερευνητής.